

УАВПП „Проблеми галузі преси в Україні 2005”. – Київ : УАВПП, 3 лютого 2005 р.

3. Гранкіна Н. В. Проблеми становлення якісної преси в Україні / Н. В. Гранкіна // Культура народів Причорномор'я. — 2004. — № 49, Т.2. — С. 45—47.

4. Петроченкова М. А. Журнали для девочек Германии [Электронный ресурс] / М. А. Петроченкова. — Режим доступа : www.mediascope.ru/index.php?option

Кліщ А. В.,
аспірантка,
Класичний приватний університет
(м. Запоріжжя)

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ПУБЛІЦИСТИКА РОМАНА РАХМАННОГО ЯК ЗРАЗОК ЕЛІТАРНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Визначення М. Шлемкевича, автора класичної праці з історії та філософії публіцистики таке: публіцистика – одна з ділянок духової культури, споріднена з наукою, мистецтвом, релігією, але не одна з них. Автор не може знайти видову різницю в середині роду: в науці, приміром, різниці існують або в предметі (але публіцистика – багатопредметна), або в методі (автор вважає, що немає спеціальної публіцистичної методології). Автор наводить цілу низку жанрових форм публіцистики, їх особливості та авторів: промови і послання; газетну і журнальну статтю; фейлетони, реферати-доповіді, есеї, ескізи, розвідки; актуальні праці політично-ідеологічного, критично-естетичного, світоглядного змісту та ін. Нарешті, не маючи змоги вмістити публіцистику в якомусь одному понятті, М. Шлемкевич образно уподібнює її до міфу, що має «будити життя і заливати його собою, мов весна чи море» [5, 114].

Водночас автор подає певну ієрархічну типологію публіцистики: спочатку це рівень щоденників та тижневиків; потім – журнальні огляди, студії, етюди, есеї; і аж тоді – твори світоглядної публіцистики, що межують із філософією. М. Шлемкевич виокремлює в публіцистиці (рід) власне світоглядну (філософську) публіцистику (вид) як самодостатній і найвагомійший корпус макротекстів. Попри розлогі та масштабні студії публіцистики, М. Шлемкевич таки не дає остаточної самодостатньої дефініції, залишаючи нам до роздумів лише вище зазначені спроби, головно образні, а не наукові.

Роман Рахманний як публіцист та носій ідейного задуму елітарного твору чітко позначив свою світоглядну позицію, щодо державності, відносно тогочасних подій й, по-друге, підсвідомо доклав зусиль для виявлення своєї творчої індивідуальності. У світоглядній позиції автора, щодо державності України, виявляється сукупність принципів, поглядів і переконань, що визначають напрямок діяльності публіциста і його ставлення до дійсності. Романом Рахманним, підкреслюючи, що ідея єдності української нації – найактуальніша проблема минулого і сьогодення українського народу.

Світогляд особистості автора елітарних творів складається з елементів, що належать до всіх форм суспільної свідомості: велику роль у ньому відіграють наукові, моральні й естетичні погляди. Автор елітарного твору, виражаючи свої світоглядні позиції, тим самим проявляє особливості своєї самосвідомості. Зважаючи на те, що свідомість – це своєрідна єдність відбиття дійсності й ставлення до неї, у структурі елітарного тексту можна виявити різного роду почуттєві й раціональні утворення, що виникли у свідомості автора й відбиті ним у певній знаковій системі.

У всіх своїх публіцистичних та елітарнохудожньо-критичних творах Роман Рахманний виступає носієм власної ідеології, в основі якої лежить «інтегральний націоналізм» Д. Донцова, проте не в чистому вигляді, а перетворений у авторську ідеологію служіння Україні. Та це служіння не сліпе, публіцист розуміє проблеми, що постають перед державотворцями України Роман Рахманний у власній елітарній публіцистиці ідентичний особистості автора-публіциста. Він нерозривний з «Я – автора», через текст Р. Рахманний транслиував у тогочасний та сучасний соціум власні думки та світоглядні позиції.

За роки плідної роботи на публіцистичній ниві Роман Рахманний заслужив авторитет сумлінного борця за права українців та України, він реальний, добре відомий багатьом читачам як особа, котра здобула їхню прихильність. Для читача найважливіше, що він як автор-публіцист є не тільки носієм первинних ідей, а й «одним із нас», «просто людиною» зі своїми поглядами, смаками та звичками, уподобаннями та страхами. Роман Рахманний цікавий співрозмовник, знайомий-незнайомиць, якому вірить читач. В цьому і заключається особливість авторського стилю публіциста: пропагувати елітарність в літературі доступною мовою серед масового читача.

Секрет творчості публіциста розкриває він сам: «Усе, що я пишу, намагаюся писати щиро. Переконати в цьому читача тяжко. Він повинен відчувати щирість із самих друкованих ряд-

ків» [1]. Це довір'я публіцист завойовував постійно, щодня із кожним написаним словом. За класифікацією М. І. Стюфляєва, Роман Рахманний підсвідомо обрав для себе роль «дзеркала героя». Автор постає перед читачем у двох основних іпостасях: як «я-діяч» та «я-мислитель». При цьому «я-діяч» найбільше відповідає одному з методів елітарної публіцистики – репортажності й використовується в різних модифікаціях, з яких найбільш розповсюдженими є автор-очевидець подій, що відбуваються, автор-учасник подій, автор-спостерігач та ін.

Роман Рахманний в іпостасі «я-мислитель» орієнтований на спільну з тогочасною аудиторією постановку проблеми формування державності України, хоча тогочасні проблеми досі актуальні, відсутність патріотизму, в чому не насмілюємося собі зізнатися: «Брак українського патріотизму він заповнює російською пропагандою, а рідкі прояви неспокою совісти заливає московською горілкою. Минають літа, він старіється і помалу холоне в тіні російських пам'ятників та пенсії за своє служіння. Врешті хоронять його в українську землю і на могилі ставлять камінну плиту, часто з російським написом. Зміст напису по-суті однаковий: «Жил-бил такой то советский человек...» [4], в полі зору і публіциста і аудиторії спільна ціль – вільна та незалежна Україна, звільнена від будь-якого терору та режиму: «Звичайно, для ущасливлення свого російського народу Росія не потребує України. А все таки її агресорські політики й ідеологи гнали і далі женуть російську народну масу на перманентну війну проти українців та інших народів» [2].

Такий стиль репрезентації світогляду публіциста забезпечує ефект спільного розмірковування читача з публіцистом, залучення аудиторії до руху публіцистичної думки Р. Рахманного, сприяє створенню емоційного, а водночас і комплексного ідейно-психологічного впливу на читачів, публіцист тонко відчував настрої в суспільстві та психологічні установки, тому пише про українців як про жертв.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рахманний Р. Відповідь молодому сердитому сфінксові / Р. Рахманний // Сучасність. – Ч. 7 (43), 1964. – С. 87–94.
2. Рахманний Р. Кожна нація має право на існування [Електронний ресурс] / Р. Рахманний // Український голос. – Вінніпег, 1966. – Режим доступу : http://www.oocities.org/unomontreal/roman/roman_3.htm. – Назва з екрану.
3. Рахманний Р. Червоний сміх над Києвом / Р. Рахманний. – Париж-Монтреал, 197. – 61 с.

4. Рахманний Р. Портрет малоросенка атомного віку [Електронний ресурс] / Р. Рахманний // Не словом єдиним. – Вінніпег : Тризуб, 1971. – режим доступу : http://www.oocities.org/uno_montreal/roman/roman_6.htm. – Назва з екрану.
5. Шлемкевич М. Новочасна потуга / М. Шлемкевич // Верхи життя і творчості. – Нью-Йорк ; Торонто, 1958. – С. 109–146.

Кошова О. В.,
студентка,
Запорізький національний
технічний університет

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ЧАСОПИС «І» У ЖУРНАЛЬНОМУ ДИСКУРСІ: ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ

На ринку журнальної періодики України маємо сьогодні доволі різноманітну, перманентно змінювану та постійно доповнювану якимись нововведеннями типологічну палітру видань. Такі зміни спричинені різноманітними чинниками: формою власності, фінансово-економічним становищем, читацькими запитами, миттєвою реакцією на потреби та вимоги аудиторії.

Перспективним типом журнального видання є культурологічний журнал, предметно-тематичний діапазон якого визначає інтегративний характер культурології, а цільова аудиторія характеризується як інтелектуальна, так звана «елітарна» («Всесвіт», «І», «Авжеж!», «Дзвін», «ШО» тощо.) Як правило, такі журнали пропонують пізнавальну (позаоперативну) інформацію, «образну» (позачасову) та інформацію поглиблено-аналітичну, яка повинна «відстоятися» в часі [2].

Очевидно, що культурологічні журнали розраховані на фахівців галузі (працівники культурної сфери, студенти гуманітарних вищих навчальних закладів) та тих, хто цікавиться культурологією. У цьому випадку можна говорити про дуже неоднорідну аудиторію. Водночас аудиторія журналу апріорі чіткіше зорієнтована, а отже, обізнана у конкретній галузі, ніж, скажімо, газети, споживач інформації якої – масовий читач. Тому журнальні матеріали не потрібно адаптувати, робити їх дохідливими, популярними, а це значить, що немає інтелектуальних, інформаційних втрат контенту в процесі його редакційно-видавничої підготовки.

Видання «І», яке двадцять років тому починалося як самвидав (перші п'ять номерів друкувалися в Каунасі (Литва) тиражем 200 примірників), сьогодні є відомим українським культуроло-